



RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz Kochanowski

RPO-567906-II-07/ST

00-090 Warszawa Tel. centr. 022 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 022 827 64 53

Warszawa, dnia 30 sierpnia 2007 r.

Pan Inspektor

Tadeusz Budzik

Komendant Główny Policji

Szanowny Panie Komendancie

W dniu dzisiejszym w „Dzienniku” ukazał się artykuł Roberta Zielińskiego zatytułowany „Sprawdzają podsłuchy”. Z treści tego artykułu wynika, że Policja sprawdza, czy znajdujące się w jej strukturze Centralne Biuro Śledcze nielegalnie podsłuchiwało dziennikarzy i polityków.

Wskazano publikacja prasowa opisuje również domniemane praktyki, którymi miała posługiwać się Policja zakładając podsłuchy. Cytuję za autorem artykułu : "-Wystarczyło, że reporter zadzwonił do osoby legalnie podsłuchiwanej. Natychmiast rozciągnano podsłuch również na jego komórkę. To była stała praktyka - uważa oficer z Komendy Głównej." Dalej autor artykułu pisze : „Do przedłużania podsłuchów służył dyrekcji CBS kruczek prawny ukryty w art. 19 ustawy o Policji. Zgodnie z nim możliwy jest podsłuch bez zgody sądu trwający do pięciu dni. Przed upływem tego czasu wyłączano na chwilę nasłuch. Następnie włączano go powtórnie."

Powyższe informacje prasowe, gdyby znalazły potwierdzenie w toku prowadzonego postępowania sprawdzającego, świadczyłyby o naruszeniu przez organy Policji podstawowych swobód obywatelskich takich jak prawo jednostki do prywatności, wolności komunikowania się i związanej z tym ochrony tajemnicy komunikowania się, a także ochrony autonomii informacyjnej. Wzgląd na ochronę wskazanych swobód obywatelskich w sposób wystarczający uzasadnia więc

zainteresowanie Rzecznika Praw Obywatelskich wynikami prowadzonego postępowania sprawdzającego.

Działalność operacyjna Policji jest ze swej natury realizowana w warunkach niejawności i pozostaje w naturalnym, nieusuwalnym konflikcie z prawami jednostki. Jednak właśnie z uwagi na niejawność kontroli operacyjnej, szczególnego znaczenia nabiera kwestia rygorystycznego przestrzegania wszelkich przewidzianych przez prawo procedur przez organy stosujące ową kontrolę. Z tego punktu widzenia niepokój Rzecznika Praw Obywatelskich muszą budzić pojawiające się - także we wspomnianym na wstępie artykule prasowym - informacje o nadużyciach związanych ze stosowaniem art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277). Z przepisów art. 19 ust. 3 ustawy o Policji wynika, że w przypadkach niecierpiących zwłoki, jeżeli mogłoby to spowodować utratę informacji lub zatarcie albo zniszczenie dowodów przestępstwa, Komendant Główny Policji lub komendant wojewódzki Policji może zarządzić, po uzyskaniu zgody właściwego prokuratora, kontrolę operacyjną, zwracając się jednocześnie do właściwego miejscowo sądu okręgowego z wnioskiem o wydanie postanowienia w tej sprawie. W razie nieudzielenia przez sąd zgody w terminie 5 dni od dnia zarządzenia kontroli operacyjnej, organ zarządzający wstrzymuje kontrolę operacyjną oraz dokonuje protokolarnego, komisyjnego zniszczenia materiałów zgromadzonych podczas jej stosowania.

Z treści art. 19 ust. 3 ustawy o Policji wynika po pierwsze, że kontrola operacyjna bez otrzymania uprzedniej zgody sądu jest możliwa tylko w przypadku niecierpiącym zwłoki; po drugie, zarządzenie kontroli operacyjnej w tym trybie musi w sposób bezwzględny być połączone ze złożeniem równoczesnego wniosku do sądu o wydanie zgody na ową kontrolę; po trzecie, w razie braku takiej zgody w terminie 5 dni od dnia zarządzenia kontroli operacyjnej, wszelkie materiały podlegają zniszczeniu.

W tej sytuacji, w świetle pojawiających się informacji wymaga wyjaśnienia kwestia, czy zarządzając kontrolę w trybie art. 19 ust. 3 ustawy o Policji równocześnie organy Policji zwracały się do sądu o zgodę na jej stosowanie. Przy czym użyte przez ustawodawcę w art. 19 ust. 3 ustawy o Policji sformułowanie „jednocześnie” musi być traktowane w sposób ścisły. Oznacza to, że jakakolwiek czynność techniczna związana z kontrolą operacyjną nie może być wykonana wcześniej niż w chwili skierowania stosownego wniosku do sądu. Wyjaśnienia wymaga także, czy stosowana była praktyka polegająca na przerywaniu kontroli przed upływem pięciu dni od jej zarządzenia i na jej powtórnym stosowaniu po krótkiej przerwie. Ta ostatnia praktyka opisywana w prasie, gdyby była stosowana, stanowiłaby naruszenie art. 19 ust. 3 ustawy o Policji, a w konsekwencji także naruszenie podstawowych swobód obywatelskich. W oczywisty sposób nie jest bowiem w rozumieniu art. 19 ust. 3 ustawy o Policji przypadkiem niecierpiącym zwłoki, cykliczne stosowanie kontroli operacyjnej wobec tej samej osoby, z krótkimi przerwami czynionymi w celu formalnego zapewnienia przestrzegania terminu pięciodniowego.

W świetle powyższego, stosownie do art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pana Komendanta o wskazanie, czy w niniejszej sprawie zostało wszczęte postępowanie sprawdzające. Jeśli takie postępowanie zostało wszczęte, proszę o uwzględnienie w jego toku przedstawionych przeze mnie uwag, a także proszę o niezwłoczne poinformowanie mnie, po zakończeniu postępowania, o poczynionych w tej sprawie ustaleniach.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski